

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IX. Solvitur Objectio ultima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

missione, seu sine utraque, non compleretur tota hypothesis: quod admitti non potest ex dictis num. 579. Altera verò propositio libertatem solam ponit ex parte hypothesis, ita, ut si hæc sine decreto poneretur, compleret totam hypothesis, quamvis simul dicat, libertatem sine omni decreto poni non posse, eoquod decretum sit causa necessaria libertatis; unde ista propositio 2da tantum attingit decretum in obliquo, tanquam terminum ab hypothesis distinctum, sed tamen ab ea respectum ut suam causam, adeoque se tenentem ex parte actus primi remoti.

Si velles litigare, & dicere, quod etiam prior propositio plus non dicat, planè contraires longè communiori; nam & qui admittunt decretum indifferens, propositionem priorem omnes ita explicant, ut ipsa collatio auxilii, seu decretum sit constitutum hypothesis, & ex hoc volunt probare necessitatem decreti indifferens: qui autem nobiscum decretum indifferens excludunt, non admittunt illam primam propositionem; sed scientiæ mediæ tendentiam potius hanc statuunt: si Petrus habeat libertatem, vel auxilium, præcendendo à decreto, aut certè hoc non nisi in obliquo, & ut terminum ab hypothesis respectum cognoscendo. Quod si autem pertinaciter tuam opinionem velis defendere, tandem in quaestione hac vocabularia non multum lingabo, modò hoc salvum sit, quod decretum DEI non constituat hypothesis, seu conditionem scientiæ mediæ.

597. Ob. 7. DEUS potest supernaturaliter extrinsecè elevare voluntatem nostram ad actus supernaturales, quæ elevatio dicitur communitè consistere in omnipotentia DEI specialiter applicata: atqui hæc specialis applicatio debet consistere in decreto DEI, volentis supplere defectum principii intrinseci: & insuper debet constituere actum primum proximum: ergo in casu valde frequenti decretum DEI debet constituere actum primum proximum, adeoque distingui virtualiter ab alio decreto, actum primum non constituyente. Resp. neg. 1. part. min. Etiam ista applicatio non stat formaliter in decreto; sed in ipsa omnipotentia, negatione impedimenti, & actu primo proximo creato, qui in casu elevationis extrinsecæ exigit, ut omnipotentia Divina parata sit concurrere speciali modo, hoc est, supplendo defectum alterius conprincipii, ita, ut non, nisi per miraculum, hic concursus negari possit. Certè quævis illustratio supernaturalis, dum proponit vel obligationem aliquid faciendi, vel saltem complacentiam DEI de aliqua refacienda, cum sit necessariò vera, exigit omnipotentiam DEI præparatam ad concurrendum, prout pro variis circumstantiis necessarium est, sive supplendo defectum principii intrinseci, si hoc desit; sive eum non supplendo, si adit principium; aliàs non posset proponere obligationem, aut complacentiam DEI de re facienda, quæ tunc fieri non posset.

Imò in hoc casu supernaturali non videtur DEUS posse impedire omnipotentiam suam à concursu casu, quo verè obliget, vel complacentiam suam verè per illustrationem ostendat. Si autem DEUS reverà non obligaret, sed homo tantum putaret se obligari, deberet omnipotentia saltem esse parata concurrere ad con-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

tum faciendi id, ad quod homo putaret se obligari; quia ad istum conatum ratione sui dictaminis tunc verè homo obligaretur: quamvis omnipotentia non deberet esse parata concurrere ad rem ipsam, ad quam etiam homo tunc non deberet esse liber.

Nec dicas, si homo habeat intrinsecam illustrationem &c. non fore elevationem purè extrinsecam. Resp. enim, per hanc non intelligi, quòd nihil habeatur intrinsecum (utique enim ad actum liberum, vel etiam voluntarium, debet esse intrinseca cognitio; cum nihil volitum, quin præcognitum) sed intelligi tantum, quòd principium elevans non sit intrinsecum; seu quòd defectum principii, aliàs intrinseci, hic suppleat omnipotentia extrinseca.

598. Quæres, quid fieret, si DEUS extrinsecè elevaret creaturam, e. g. hominem, ad actus plures simul liberè eliciendos. Resp. casum hunc esse miraculosum, seu supernaturalem; quia natura non exigit hanc elevationem extrinsecam: insuper, ut homo sit liber, debet cognoscere, quòd tales actus possit producere (nam libertas, & electio non dantur sine cognitione) hæc autem cognitio etiam ipsa esset indebita homini; quia esset de potestate agendi indebita, & supernaturali, adeoque supernaturalis, & quidem ordinariè Theologicè, semper saltem Philosophicè, adeoque necessariò vera. Jam dico: si elevatio daretur ad actus plures, sive diversæ speciei, sive ejusdem, deberet dari supernaturalis cognitio de potestate eos eliciendi: quæ cognitio, seu illustratio, exigeret specialem concursum omnipotentiae: atque adeò in illa illustratione posset stare specialis illa pars applicationis.

Si intes, posse fieri, ut homo tantum confusè cognoscat, se ad aliquos actus esse liberum. Resp. in tali casu tamen DEUS sciet, ad quot actus homo sit liber: & illa cognitio confusa exigit concursum ad tot actus, ad quot homo est liber. Sic etiam gratia exigit concursum DEI ad actus supernaturales juxta suam intensionem, licet nobis illa intensio incognita sit, & nos toti intensionis gratiæ ordinariè non cooperemur.

Si urgeas, saltem non implicare casum, in quo formalis applicatio omnipotentiae stet in decreto. Resp. multum te facturum, si casum afferas, in quo applicatio ista aliter explicari nequeat. Dein omiſſa possibilitate casus, dico, tunc hominem ad illum actum, vel ad ejus modum, ad quem omnipotentia formaliter applicatur per decretum, non fore liberum: neque hoc est absurdum; quia homo sæpe est liber ad unum actum, non ad alterum: vel etiam ad actum, sed non ad ejus modum, e. g. intensionem, quam non cognoscit, & ad quam e. g. in ira eum necessariò determinat effervescencia sanguinis.

ARTICULUS IX.

Solvitur objectio ultima.

599. **O**B. ultimò. Actus primus proximus liber creaturæ involvit determinationem ad individuum.

\$

um: sed hæc stat in decreto DEI ergo prob. mai. Creatura non potest omnia individua simul producere: neque potest ex infinitis possibilibus aliquod determinatè eligere: ergo non est expedita ad agendum, nisi sit determinata ad individuum. Hæc obiectio est fortè difficillima. Resp. neg. maj. quam videntur negare communiter sententiæ nostræ Patroni: & præsertim Recentior Dilinganus cit. num. 579. in suis thesibus de libertate creaturae num. 199. & seq. multis probat, quòd determinatio ad individuum non se teneat ex parte hypothese scientiæ mediæ, adeoque neque constituat actum primum proximum.

Primò; quia scientia media tamen non est obscura, nec præcisiua, etsi non videat ex parte hypothese determinationem ad individuum, ut jam ostensum num. 411. Secundò; quia scientia directiva decreti liberi non debet inter membra eligibilia unum præ altero futurum enunciare; nam scientia directiva est aliquod constitutivum actûs primi Divini liberi necessariò requisitum: ergo, si esset connexa cum uno extremo, scilicet illo individuo, tolleret libertatem illius decreti, vel electionis inter individua, ex dictis num. 578. atqui scientia directiva decreti Divini, eligentis unum individuum præ altero, est scientia media directiva, sicut scientia simplicis intelligentiæ est scientia directiva decreti, eligentis creare unam creaturam possibilem præ altera: & omnia individua actuum liberorum possibilem, & conditionatè futurorum, sunt membra à DEO eligibilia: ergo scientia media non debet unum individuum præ alio enunciare futurum: sicut neque scientia simplicis intelligentiæ unum præ alio possibili creandum enunciat. Hinc unum individuum præ alio futurum non enunciat scientia media directiva, sed reflexa, quæ non est directiva: neque etiam ad electionem ex pluribus omnino similibus indiget DEUS alia directione, quàm scientiæ simplicis intelligentiæ, & scientiæ mediæ directivæ.

600. Quare dici potest, determinationem ad individuum fieri per ipsum decretum prædefinitivum, aut permissivum, quatenus DEUS, posita scientiâ mediâ, decernit, ad hunc solum in individuo actum ex hac specie concurrere, vel hunc solum ex altera specie permittere, & ideo actum primum proximum dare: atque nolle impedire omnipotentiam suam à concursu ad unum actum ex qualibet specie, ad quam datur libertas: velle autem eam impedire ad alios actus.

Unde, sicut decretum collativum actûs primi creati, non constituit actum primum proximum liberum creaturæ, sed tantum constituit remotum, ut hucusque sæpius diximus; ita etiam decretum determinans ad individuum dici potest, non constituere actum primum proximum, sed tantum remotum. Ulteriùs, sicut creatura libera potest determinare DEUM, ut, si velit dare auxilium, vel actum primum proximum, potius det per decretum prædefinitivum, quàm permissivum, vel vicissim, ita etiam potest eundem determinare, ut det per decretum determinans ad individuum unum, vel aliquando ex eadem etiam specie plura, prout creaturam ad unum, vel plura simul producenda

vult constituere liberam: (semper tamen intra numerum finitum; cum infinitum implicet) Et hinc creatura sufficienter est libera: sicut si quis filius acceperit facultatem à patre, ut equitet in equo, quem ei famulus determinaverit, est liber ad equitandum, si potest famulum determinare, ut aliquem equum determinet: & sicut sum liber ad exeundum, quando porta est clausa, si sum liber ad eam aperiendam, scilicet sufficienter moraliter imputativè, ut dictum num. 575.

Dices 1. Creatura nihil potest agere, quia DEUM determinet ad determinandum ad individuum, sicut tamen filius potest famulo exponere iussu parentis, ut equum determinet: ergo non est paritas, nec datur in creatura moralis libertas. Resp. dist. ant. creatura nihil potest agere in statu absoluto, & reali. conc. ant. nihil potest in statu conditionato, vel objectivo. neg. ant. & conf. In statu objectivo potest creatura ponere actum in specie, hoc est, potest reddere talem actum à DEO cognoscibilem: seu potest facere, ut ipsa prævideatur actum in specie sub conditione positura.

Dices 2. Nihil potest poni tantum in specie, & indeterminatum: Resp. dist. illat. nihil potest poni physicè, & absolute. conc. ill. nihil potest poni conditionatè tantum, objectivè, vel intentionaliter. neg. ill. In statu objectivo, vel intentionaliter aliquid poni, est tantum illud reddere cognoscibile: potest autem aliquid indeterminatum reddi cognoscibile etiam respectu DEI ex num. 411. Quando autem cognoscit DEUS, quòd creatura pro jure suo electivo positura sit aliquem actum ex hac specie, determinatur per hanc scientiam, tanquam per objectivam determinationem creaturæ, ut ipse determinet ad individuum: si tamen DEUS velit ad aliquem actum ex illa specie concurrere.

601. Dices 3. Creatura, positis omnibus aliis ad agendum prærequisitis, non potest agere sine determinatione ad individuum: ergo ita se tenet ex parte actûs primi. Resp. argumentum esse simile huic. Creatura, positis omnibus aliis, non potest agere sine concursu DEI in actu secundo: ergo hic se tenet ex parte actûs primi. Repones, creaturam posse agere sine præsupposito concursu DEI in actu 2do; quia antecederet habet totam potestatem, & potentiam determinandi DEUM ad concurrendum in actu 2do. Resp. sic etiam creaturam posse agere sine præsupposita determinatione ad individuum; quia antecederet habet totam potestatem (quæ scilicet est hypothesis scientiæ mediæ) & simul potentiam determinandi DEUM, ut ipse determinet ad individuum.

In forma dist. ant. creatura non potest agere sine determinatione ad individuum, quæ sit constitutivum actûs primi proximi liberi. neg. ant. quæ sit tantum aliquod subsequens actum primum proximum, conditionatè prævisum. conc. ant. & neg. conf. Scilicet hæc determinatio ad individuum est quid consequens ad scientiam mediam, seu ad actum primum proximum, conditionatè prævisum, imò ad actum 2dum, conditionatè, saltem quoad speciem, prævisum; quia sequitur determinationem creaturæ, sicut prædefinitio, cui est identificata: quam.

quavis simul eodem modo, quo prædefinitio, sit prior ad scientiam visionis.

602. Dices 4. Si ergo DEUS vellet ponere omnia alia, sed nollet determinare ad individuum, quid fieret? Resp. nihil fieret, sicut nihil fieret, si DEUS poneret omnia alia, & nollet concurrere. Petes, quid dicitur deesse? Resp. negatio impediendi; quia, si DEUS non vult determinare ad individuum, sine qua determinatione creatura tam parum potest agere, quam sine concursu DEI, hoc ipso non vult eam agere: & tale decretum nolens determinare ad individuum est, vel formaliter, vel saltem realiter decretum non concurrendi; cum utique DEUS non possit velle imprudenter: vellet autem in tali casu imprudentissimè concurrere ad actum indeterminatum, hoc est, ad impossibilem. Unde debet in eo casu nolle concurrere, adeoque omnipotentiam suam à concursu impedire. Hoc autem decretum impediens omnipotentiam esset utique impedimentum actus primi, & quidem, in casu DEI efficaciter nolentis, inamovibile à creatura, adeoque tollens libertatem.

Si velis ulterius tritari, & ponere casum, in quo DEUS per puram omissionem liberam non determinaret. Resp. DEUS in eo casu saltem non posset prudenter conferre actum primum proximum liberum, quem videt, absolute non posse producere actum in his circumstantiis à DEO solo positus: non dato autem actu primo proximo, utique non daretur libertas. 2. Per puram omissionem non potest impediri omnipotentia DEI à concursu; hæc enim ex essentia sua exigit esse paratam ad agendum cum libera voluntate creata expedita, absque decreto eam applicante: & pura omisio relinquit intactam totam illam exigentiam, vel preparationem, adeoque, ut illa tollatur, necessarium est positivum decretum DEI, volentis eam impedire. Cum autem DEUS imprudenter ageret in hoc casu, conferendo inutiliter actum primum proximum, & relinquendo etiam inutiliter applicatam omnipotentiam suam, debet hanc impedire, adeoque ponere decretum positivum, quod est positivum impedimentum libertatis.

603. Dices 5. Juxta nos DEUS primum determinaret ad individuum ex suppositione determinationis factæ à creatura: sed sic determinaret per actionem distinctam: ergo. Conf. Est imperceptibile, quomodo creatura determinet ad speciem, antequam DEUS determinet ad individuum: ergo. Resp. hæc omnia solvenda esse in prædefinitione; si enim DEUS actum primum proximum decernit primum post factam determinationem à creatura, (uti sit juxta nostra principia de prædefinitione) etiam videtur debere determinare per aliam actionem, & etiam modo imperceptibili. In forma neg. maj. non ex suppositione determinationis ad speciem, à creatura jam actualiter factæ, vel actualiter jam existentis, sed ex suppositione determinationis conditionatè faciendæ, sive ex suppositione alicujus determinationis, per scientiam mediam prævisæ, seu ex suppositione prævisi per scientiam mediam consensûs, vel dissensûs, sub aliqua conditione futuri, determinat DEUS. Res hæc ita facile explicatur.

Videt DEUS ab æterno per scientiam me-

diam, quòd, si Petrus hoc auxilium, vel hanc libertatem haberet, ipse aliquem consensum eliceret: ecce determinatio Petri ad speciem, conditionatè prævisæ. Tunc ab æterno pro libitu suo DEUS e. g. decernit eam libertatem, vel auxilium dare, & simul cum Petro ad unum individuum, non ad aliud, concurrere: ecce determinatio ad individuum. Postea in tempore confert Petro actualiter eam libertatem, vel auxilium, & cum ipso per eandem actionem influit: ecce determinatio, seu influxus DEI, non primum consequens, sed simultaneus, per eandem actionem. Ex his patet etiam ad confirmationem responsio.

604. Hæc ex suppositione, quòd DEUS determinet ad individuum: quæ tamen sententia non est adeò certa, ut sibi quidam imaginantur. Eam negant Thomistæ omnes cum nostro Vasquez, & pluribus aliis ex nostris. Suarez ab initio eam sententiam rejicit ut non convenientem Philosophis: quamvis autem postea dicat, eam esse valde probabilem, tamen absolute nihil videtur definire. Illi, qui decreta DEI dicunt compleri per complementa extrinseca (qui sunt satis multi) sanè cum hac sententia non valde conveniunt; nam, licet fors possit utcumque dici, quòd decretum, seu volitio DEI, etiam quatenus intrinseca DEO, determinet ad individuum, tamen ipsa determinatio, vel exigentia hujus potius, quam alterius individui, non potest in hac sententia identificari volitioni, quatenus intrinseca DEO; cum eatenus sit penitus indifferens: sed debet ea exigentia, vel determinatio stare in complemento creato, adeoque ultima formalis determinatio debet fieri à creatura.

Sed nec rationes pro hac sententia sunt invincibiles; nam, si dicatur, in actu primo proximo creato semper inveniri aliquam entitatem creatam (qualiscunque tandem sit) quæ sit naturaliter compossibilis tantum cum uno individuo, & aliâ ejusdem speciei excludat, ruunt omnia argumenta, ut patet consideranti. Et fortè potest dici, quòd talis entitas sit duratio causæ liberæ, ad quam producendam, cum DEUS etiam debeat concurrere, posset ipse ad hunc respectum eam determinare. Nec dicas, durationem esse identificatam cum actione productiva rei; hoc enim à plurimis negatur, & in actione creativa, vel effectibus essentialiter affixis suis causis, non potest admitti; cum actio sit identificata cum ipso effectu; hic autem semper sit indifferens ad durandum pro omni instanti, & indifferens ad omnia instantia, neque possit se ipsum determinare ad instans sequens. Neque gratis fingetur hic respectus essentialis in aliquo ente creato, si absque eo deberet admitti novum mysterium maximum in DEO, unum saltem, vel juxta alios plurima, itemque unum, vel plura decreta, antecedentia scientiam mediam &c. ad hæc enim evitanda utique posset admitti talis respectus; cum ob non majores rationes admittantur alibi modi, qui etiam habent essentialem respectum ad individua singularia. Ego certè, si conclusio de decreto virtualiter indivisibili aliter stare non posset, citius talem respectum admittendum existimarem, quàm ei conclusioni contradicendum.

605. Obijciuntur tandem aliquæ propositiones ab A. R. P. Carolo Noyelle Generali nostro proscriptæ anno 1682. 26. sept. quasi eæ vi nostræ doctrinæ necessariò admittendæ sint. Extant apud Gormaz de DEO num. 877. sũntque sequentes. Prima, quæ huc non pertinet, ab Adversariis omiſſa est. Secunda est: *Dum sit consensus bonus, applicatur omnipotentia salva libertate per prædefinitionem efficacem consensus absque ullo decreto indifferenti: & talis prædefinitio non est consequens, sed antecedens consensus.* Tertia. *Hujusmodi prædefinitio omnipotentie applicativa non est necessitas physica, necessitans voluntatem ad consensum: sed solum logicè inferens, quòd consentiet liberè: & relinquit intactam indifferentiam physicam voluntatis, ex vi causarum proximarum potentis physice facere dissensum, & per illum impedire consensum, & prædictam necessitatem logicam, quæ dicitur consequentia.* Quarta. *Prædicta prædefinitio efficaciter volens consensum, & efficaciter nolens dissensum, est sufficiens applicatio omnipotentie ad dissensum.* Quinta. *Quamvis, dum sit consensus prædefinitus, non sit decretum indifferens omnipotentie applicativum, est tamen in voluntate sic constituta per hæc principia undecunque provenientia potestas faciendi, quòd esset (puta decretum indifferens) pro casu, quo ipsa dissentiret.* Sexta. *Implicat absolute decretum applicativum omnipotentie ad operationes liberas honestas esse indifferens: sed necessariò debet esse prædefinitio DEI efficax.*

His addendæ sunt quatuor propositiones proscriptæ ab A. R. P. N. Michaële Angelo Tamburino anno 1706. 7. Augusti. Prima. *Quòd DEUS voluntate (seu decreto) efficaci, & absoluta, prædefiniat immediate, & determinatè ad unum omnes, & singulos actus, seu effectus causarum secundarum.* Secunda. *Quòd hæc prædefinitio sit omnino necessaria causis secundis ad agendum.* Tertia. *Quòd nulla in DEO sit voluntas proprie indifferens, nulla inefficax.* Quarta. *Quòd reprobis DEUS non velit salutem ipsam in se, sed in mediis tantum. & adduntur hæc verba: Nec excusatur hoc ultimum per adhibitam distinctionem vulgarem voluntatis signi, & beneplaciti; cum, licet hæc distinctio in se legitima sit, & à D. Thoma, & antiquioribus adhibita, tamen ad hanc propositionem accomodari non possit, nisi per abusum, & sensu planè alieno.*

606. Verùm hæc propositiones non sequuntur ex nostra doctrina, ut patebit consideranti sequentia. Primò. Decretum nostrum indivisibile tantum est prædefinitivum actuum bonorum: malorum autem est tantum permissivum; quia DEUS malos actus non intendit, nec in iis complacentiam habet; & hinc non datur prædefinitio, quæ omnes actus bonos, & malos causarum secundarum decernat. 2dò. Hæc prædefinitio universalis tam actuum malorum, quam bonorum, cum impossibilis sit, non est necessaria causis secundis ad agendum. Sed neque alia prædefinitio, communiter admissa, est necessaria causis secundis ad agendum; tum, quia ad malè agendum non potest dari prædefinitio: tum quia etiam ad bene agendum non est necessaria prædefinitio, necessitate se tenente ex parte causarum secundarum; sed ad summum necessitate se tenente ex parte DEI; nam modò causæ secundæ haberent actum primum proxi-

um, per quaecunque decretum, esset iis consultum: at verò, cum DEUS, si velit conferre actum primum in ordine ad actum secundum bonum, quem per scientiam mediam vidit conditionatè futurum, videatur non posse talem actum primum conferre, nisi ex affectu ad bonum, hoc ipso etiam videretur non posse eum actum primum conferre, nisi per prædefinitionem; nam ipsum decretum conferendi actum primum ex tali affectu est ipsissima prædefinitio: quare videtur esse aliqua necessitas ex parte DEI, ut ad bene agendum detur prædefinitio.

3tò. Ne admittatur tertia propositio proscripta inter posteriores, sufficit, si doceatur, quòd aliqua sit in DEO voluntas indifferens: nec debet ubique in ordine ad actus omnes liberos adstrui voluntas strictissime indifferens. Sic rescriplere Revisores Romani, ita testantibus sæpius citatis thesibus Dilinganis num. 252. Voluntas autem legislativa, formaliter sumpta, in DEO est indifferens, & conjungibilis cum utroque, scilicet cum actu præcepto, vel ejus omissione: & respectu plurimorum est inefficax; sicut etiam respectu multorum est inefficax effectivè voluntas omnes salvandi. Rursus qualibet voluntas DEI, seu prædefinitiva, seu permissiva, est indifferens, ut ait Sagara, non quidem indifferentiæ conjungibilitatis cum utroque, sed tamen indifferentiæ impedibilitatis. 4. DEUS etiam in nostra sententia vult sincerè reprobis salutem ipsam in se ipsa, & non tantum in mediis, ut à n. 570. explicatum.

4tò. Propositiones prohibita anno 1682 citatæ à P. Gormaz de DEO num. 877. loquuntur de prædefinitione efficaci antecedente consensum, adeoque etiam scientiam mediam, qualem prædefinitionem non admittimus. Paret hoc clarè ex propositione 2da, quæ aperte loquitur de prædefinitione antecedente consensum. 3tia, & 4ta per particulas *hujusmodi*, prædicta: referunt se ad prædefinitionem in 2da propositione assertam. 5ta, & 6ta explicari possunt de eadem prædefinitione; quia loquuntur in eodem contextu sine ulla distinctione: cui rationi accedit, quòd prohibitiones odiosæ sint strictæ expositionis. 6ta etiam ad nos non attinet; quia juxta nos non est in potestate voluntatis faciendi, ut detur decretum indifferens; quia vel hoc, in sensu adversariorum acceptum, est impossibile: vel omisso, quòd possibile sit, non potest voluntas facere, ut ipsum detur: sed tantum, ut, si DEUS velit aliquid ponere, ponat potiùs prædefinitivum, quam permissivum, vel vicissim. Ad 7timam resp. Nullum decretum, consequenter nec prædefinitivum, est applicatio formalis omnipotentie: quamvis non implicet, quòd decretum, causaliter applicativum omnipotentie, sit indifferens, non quidem indifferentiæ conjungibilitatis, sed indifferentiæ impedibilitatis, quæ æquè servat intactam libertatem creatam: vel indifferentiæ aliâ; quia e. g. realiter est simul voluntas legislativa, de qua supra.

607. Tandem addo, sententiam nostram de decreto virtualiter indivisibili, & applicatione omnipotentie in sensu nostro exposita, esse traditam post prohibitiones istorum Generalium à pluribus nostræ Societatis Doctoribus, e. g. Sagara,

Sagara, ac aliis, scientibus Generalibus. Sed & Munificia primum suam lucubrationem edidit anno 1687. & quidem in Arragonia, ad quam tamen Provinciam prohibitio anni 1682. primò erat directa, teste P. Gormaz. Imò in *Thibibus Dilinganis de libertate creata h. 251.* dicitur, potiore, & præstantiorem partem Auctorum nostram hanc sententiam tenere.

Adde, quòd recentissimè nostri Revifores Romani in sua censura citata num. 581. manifestè supponant, quosdam nostrorum sententiam de decreto, etiam virtualiter indivisibili, tradere; quin vel minimè eam suggillant, sed potius disparitatem ostendant inter hanc, & sententiam ab iis rejectam: ut adeò credibile non sit, nostram opinionem quidquam cum propositionibus illis, à Generalibus nostris prohibitis, habere commune.

QUÆSTIO II.

De Providentia DEI in genere.

ARTICULUS I.

Quid sit Providentia, & an detur.

608. **P**rovidentia, ut habet S. Thomas 1. part. quæst. 22. art. 1. in corp. est Ratio ordinandorum in finem.

& hinc S. Doctor providentiam videtur statuere primariò in actu intellectûs, quamvis loco cit. ad 3. admitat, quòd præsupponat voluntatem finis. S. Damascenus autem l. 2. de fide orthodoxa cap. 29. scribit: *Providentia est voluntas DEI, per quam res omnes aptè, congruentèrque gubernantur*: quibus verbis videtur providentiam constituere in actu voluntatis. Hunc sequitur S. Bonaventura, Scotus, & alii. Divisi sunt ergo Authores: quidam providentiam statuunt in actu intellectûs, alii in actu voluntatis. Fortè optimè dicitur cum Gormaz, & aliis, providentiam constitutivè involvere utrumque actum; sic enim conciliantur SS. PP. quorum aliqui providentiam ad intellectum, alii ad voluntatem revocare videntur: præsertim autem sic consentitur S. Augustino, qui providentiam constituit in utroque actu; nam cap. 14. de bono perseverantia, ait, prædestinationem, quæ est primaria species providentiæ, esse præscientiam, & præparationem beneficiorum: quarum prima ad intellectum, altera ad voluntatem spectat. Quinam autem actus sit præcipuus, vel veniat in recto, non videtur multum referre; sive enim dicatur ratio ordinandorum cum decreto exequendi, sive decretum exequendi rationem ordinis, utrumque sat bene dicitur. Gormaz de DEO num. 837. ait, providentiam posse considerari, vel ut prudentem, & sic primariò stare in actu intellectûs: vel ut liberam, & sic primariò stare in actu voluntatis. Idem putat etiam non male providentiam sic definiri: *Prudens, & libera dispositio DEI, per media proportionata dirigens creaturas ad suum finem.*

609. Dico. Datur in DEO providentia. Constat hoc ex fide, & ratione; nam in primis Sap. 8. vers. 1. dicitur de DEO: *Attingit ergo à*

sine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter. item cap. 12. v. 13. *Non enim est alius DEUS, quam tu, cui cura est de omnibus.* & cap. 14. vers. 3. *Tua autem Pater providentia gubernat.* quin Matth. 6. Christus Dominus fuscè ostendit providentiam DEI circa omnia, etiam minimas volucres, & inanimas flores. Ratio etiam clara est. DEUS habet de omnibus comprehensivam, & prudentissimam notitiam, simulque omnipotentiam, cui omnes creaturæ subjectissimæ sunt: insuper habet voluntatem liberrimam creandi, conservandi, ordinandi ad suos fines omnia: atque etiam actu hoc facit; ergo habet providentiam. Hinc rectè Clemens Alexandrinus l. 5. Stromat. sub initium ait: *Sunt etiam quædam quæstiones dignæ, quæ puniuntur, cujusmodi est quærendo probationes, an sit providentia.* Hinc Epicurus pessimè audit, quòd putaverit, beatitudinem DEI stare in eo, quòd non habeat curam ullius rei. Equidem DEUS est sine sollicitudine anxia: at non est sine cura genericè accepta, seu sine providentia.

610. Providentia alià dicitur *physica*, alià *moralis*. Istà diriguntur creaturæ rationales: alterà reliquæ. Moralis subdividitur in naturalem, & supernaturalem. *Naturalis* est, qua DEUS dirigit creaturam rationalem ad fines naturales. *Supernaturalis*, qua dirigit eandem ad finem supernaturalem. Supernaturalis alià est *communis*, seu *sufficientia*, qua DEUS omnibus dat media sufficientia ad salutem: alià est *peculiaris*, & *efficacia*, qua DEUS dat electis media efficacia. Item alià est *providentia salvandorum*, & dicitur *prædestinatio*: altera *reprobatorum*, & dicitur *reprobatio*. Hæc tamen ultima non ita accipienda est, ac si DEUS ex sua determinatione dirigeret homines ad infernum: sed tantum in hoc sensu, quòd DEUS habeat decretum reprobativum aliquorum hominum, suppositis eorum peccatis.

611. Quæri hîc etiam solet, an providentia DEI semper assequatur suos fines: & respondent nostri communissimè, quòd assequatur quidem semper finem suum universalem, non verò omnes fines particulares. ita S. Thomas quæst. 6. de veritate (que est de prædestinatione) art. 3. in corp. dicens: *Nihil potest deficere à generali fine providentiæ, quamvis quandoque deficiat ab aliquo particulari fine.* Finis universalis providentiæ est gloria DEI, relucens ex eo, quòd DEUS tanquam causa prima apertè gubernet causas secundas, iisque provideat de mediis proportionatis, quibus unaquæque possit obtinere suum finem, nisi impediatur à causis secundis aliis, quas DEUS ut provisor universalis non tenetur impedire: vel nisi ipsamet nolit liberè finem suum assequi: & hunc finem, ut patet, DEUS semper assequitur. Finis particularis providentiæ est ille, quem DEUS specialiter per hæc media intendit, e.g. per gratias supernaturales conversionem peccatoris: quem tamen sæpius non assequitur, non ex defectu, vel determinatione sua, sed ex defectu creaturæ.

612. Quando autem S. Augustinus ait, creaturam non posse vincere voluntatem DEI, non vult dicere, quòd omne, quod DEUS, vel ejus providentia, quomodocunque vult, creatura debeat facere (sic enim non esset libera) sed tantum